

ESG

Fyri fyrirkur við
virksemi í Føroyum

FRÁSAGNAR LEIÐBEINING

FORORÐ

Burðardygt vinnulív hevur samstarvað við Januar fyri at gera hesa sjálvbodnu fráboðanarleiðbeining fyri føroyskar fyrirkøtur. Høvuðs-endamálið fyri leiðbeiningina er at stuðla fyrirkøtum, tá tær seta kósina eftir at loysa trupulleikar við at skapa virði.

Føroyar eru í einari broytingartíð til at verða grønari, her hava tær føroysku fyrirkøturnar ein møguleika at gera sín leiklut galdandi, bæði í Føroyum og í altjóða høpi. Vit vóna, at við meira gjøgnumskygni fyri ESG (á føroyskum: umhvørvið, sosialt og leiðsla) trupulleikum, so sum veðurlagsbroytingar, hevði hetta verið eitt gott høvi til at áminna og økja ferðina á møguligum loysnum.

Johannes Jensen, nevndarformaður hjá Burðardygt Vinnulív

ESG rapportering er ein effektivur háttur fyri fyrirkøtur og stovnar at samskiða og svara upp á eitt økjandi tal av spurningum frá áhugabólkum um teirra ávirkan á samfelagið.

At skapa eina tílka frágreiðing kann vera avbjóðandi, tá hetta má nøkta tørvin hjá ymsum áhugabólkum, og samstundis fylgja eini mannagongd, ið tryggjar samskiðið av viðkomandi indikatorum. Sum hjáhøvundur av hesi leiðbeiningini, roynir Januar at verða við til at skapa eina tílka

mannagongd og eyðmerkja markatøl, sum fyrirkøtur og stovnar, ið eru virkin í Føroyum, kunnu nýta til teirra samskiði.

ESG rapportering eigur at vera latin við somu trygd, sum óheftir partar lata til fíggjarligar roknskapir, og á tann hátt tryggja lesarum álit og neyvleika viðvíkjandi rapporteringini. Hetta verður alsamt meira viðkomandi, nú altjóða lóggáva viðvíkjandi rapportering kemur í nýtslu á altjóða kapitalmarknaðum.

Hans Laksá, statsaut. revisor og stjóri hjá P/F Januar, løggilt grannskoðanarvirki

Óli Joensen, statsaut. revisor hjá P/F Januar, løggilt grannskoðanarvirki

P/F Januar

løggilt grannskoðanarvirki

Føroyar útflyta í dag til fleiri altjóða marknaðir. Tað er avgerandi týðningur fyri kappingarførið, at vit betra um dátur, sum hava áhuga fyri kundarnar. Vit síggja longu nú nýggja ES-lóggávu um burðardygd, sum fer at ávirka

virðisketturnar. Yvirhøvur síggja vit ein vaksandi áhuga fyri hesum í ymisku londunum, og vit mugu verða til reiðar at lofta tí.

Niels Winther, stjóri í Vinnuhúsinum

Tað er trupult at ímynda sær týðningin av einari virknari og ábyrgdarfullari vinnu, sum setir greið mál fyri eitt betri umhvørvi. ESG frásagnir vísa á umráðandi framstig innan burðardygd, sum ikki síggjast í vanligu

bókhaldinum, men sum hevur vaksandi týðning, bæði fyri føroyskar og altjóða kundar. Eg vóni tí, at Burðardygt Vinnulív hevur traðkað eina slóð, sum fleiri smá og stór feløg fara at fylgja.

Magnus Rasmussen, landsstýrismaður í umhvørvis- og vinnumálum

1. UM LEIÐBEININGINA

1. UM LEIÐBEINGINA

1. HVAT ER EIN ESG-FRÁSØGAN

ESG er ein stytting fyri „Environmental, Social og Governance“ ella á føroyskum, umhvørvi, sosial og leiðsla.

ESG avrikið hjá fyrirkum og stovnum er týðandi og hevur vaksandi áhuga fyri áhugabólkum, og í sambandi við, at fatanin av hesum økist, til ein víðari samanhag til tann fíggarligan váðan, ið er knýttur at hesum. Tað er eftirfylgjandi ein vaksandi væntan um tann privata sektorin til at hækka støðið og betra gjøgnumskygni við at fráboða ESG-úrslit.

Hesar sjálvboðu leiðreglurnar eru fyri at styrkja føroyskum vinnulívi at taka tað fyrsta stigið til at innfria altjóða frásagnarvæntanir, serliga frá kapitalmarknaðinum og endaliga at betra um ESG-avrik og langtíðar-fíggarlig-, umhvørvislig- og sosial avrik.

2. HVØNN ER LEIÐBEINGIN ÆTLAÐ TIL?

Hendan leiðbeiningin er ment til litlar, miðal og stórar fyrirkur og stovnar, sum hava sítt virksemi í Føroyum. Ætlanin er at styrkja og hjálpa fyrirkum og stovnum, sum eru á byrjanarstigi, tá tað kemur til frásøgnina av tí sum er meira enn fíggarlig frásøgn. Hetta er fyri at eyðmerkja, raðfesta, handfara og hava frásøgn um avrikið hjá felagnum viðvíkjandi ESG-váðum og móguleikum.

Hendan leiðbeiningin inniheldur leiðreglur um, hvussu ein ger eina frásøgn, eisini er ein listi yvir ESG-marktøl, sum ein sjálvboðin kann velja at lýsa, og sum hevur týðning fyri flestu, um ikki allar fyrirkur og stovnar, sum hava virksemi í Føroyum.

Feløg og stovnar kunnu nýta hesa leiðbeining til at gera eina burðardygga frásøgn við ESG-lyklamátum, sum kunnu nýtast sum samskiftis-tól við áhugabólkar.

Størri fyrirkur og stovnar kunnu nýta ymsar samskiftishættir til ESG-data. Smærri fyrirkur og stovnar kunnu velja at avmarka samskifti av ESG-frásøgnini í fíggarliga roknskapinum.

3. HVÍ FRÁBOÐA UM ESG-MÁL

Týðningurin av ESG-frásagnum er størri enn nakrantíð áður. Eisini hóast ESG-lyklatøl enn eru sjálvboðin fyri virksemi í Føroyum, so fær tann, ið leggur seg á odda í hesum, størri fyrimunir við at gera hetta, og samtiðis verður betur útgjærdur fyri móguliga framtíðar lóggávu á økinum.

- **Langtíðarburðardygd.** At skilja og reagera strategiskt á týðandi ESG-málum fer at økja um mótstøðuføri mótvegis móguligum váðum, og eisini at eyðmerkja og vinna fyrimunir í teimum móguleikum, ið eru, við at umleggja til ein lágútláts umferðarbúskap.
- **Betri eyðmerking av váða og váðaminking.** At greina hvørji øki hava størri týðning fyri felagið kann betra um tilgongdina til váða generelt, ella í øðrum lagi sameina nýggjar váðar, sum alifrøðiligar og umskifti til veðurlagsbroytingar viðføra, til ein part av váðastýringini hjá fyrirkum og stovnum.
- **Økt virkisføri og virkisavrik.** At lýsa mátingina av ESG-lyklatølum fer at betra um innanhýsis fráboðanarskipanir og økja um tilvitið hjá leiðsluni. Í fleiri førum hjálpir hetta fyrirkum og stovnum at eyðmerkja móguleikar fyri øktan effektivitet, sum viðførir fíggarliga sparing í framtíðini.
- **Øktur áhugi.** Samskiftið við áhugabólkar gjøgnum ESG-frásagnir kann geva størri vitan, fatan og eitt lyfti fyri langtíðarhugsan innanfyri fyrirkuna/stovnin, saman við summum uttanhýsis áhugabólkum.
- **Kappingarsemi.** Føroyar eru í hævudsheitum ein útflutningsbúskapur, tískil er tað í áhuganum hjá Føroyum ikki at vera aftanfyri slóðbrótarar innan ta altjóða vinnuna og harvið ikki verða kappingarfør. Altjóða kapitalmarknaðir høvdu somuleiðis kunna veitt ein lægri kostnað av kapitali, tá tað er móguligt at vísa á ein lægri váða í síni fyrirku. Smærri fyrirkur og fyrirkur, ið veita tænarastur til heimamarknaðin, kunnu eisini fáa fyrimunir frá kappingarliga gagninum, sum framkemur við at samskifta um tey avrik, ið koma frá ESG-frásøgnini.
- **Menning av dátuvitan.** At samla og nýta ESG-dátur kann betra um støðutakan, vaksa um tað ótøkiliga, bæði á einum vinnuligum og einum tjóðarligum stigi í Føroyum.

1. UM LEIÐBEINGINA

4. SAMEINING VIÐ ALTJÓÐA MEGINREGLUR

Á altjóða støði eru fyrirkur og stovnar í einari skjótari broyting viðvikjandi frásagnarhættum. Týðandi kunngerðir frá Evropska Samveldinum, har kunngerðin frá 2019, sum ber heitið „European Green Deal“, byrjaði ein vøkstur við ásetingum á frásagnarstøði, sum ES Taxonomy og Virkisburðadygdarfrásagnir (CSRD), sum upprunaliga høvdu stór feløg á keypskála sum málbólk. Hendan leiðbeiningin fyrirreikar tó ikki fyrirkur og stovnar at fráboða samsvarandi hesum, men við at fylgja hesum og fráboða ESG-lyklatøl, gevur leiðbeiningin fyrirkurum og stovnum ein fyrirum, um tey verða biðin um at lata vitan til virðisketupartarnar, ið eru áløgd til at fráboða til veitarar og undirveitarar.

Hendan leiðbeiningin er eftir tilvísing til [„Euronext ESG Reporting guide: Target 1.5 degrees celcius“](#) og „Global Reporting Initiative Standards“. Tað verður mælt til at vísa til GRI standardar, serliga fyri at skilja tey tilhoyrandi lyklatølini, sum seinni eru umrødd í hesari leiðbeining.

Virkir kunnu eisini vísa til nógv nýttu leiðbeiningarnar nevndar niðanfyrir, sum eru altjóða standardar, rammir og meginreglur.

- „Global Reporting Initiative“ (GRI) er ein óheftur altjóða felagsskapur, sum hjálpir fyrirkurum og øðrum felagsskapum at taka ábyrgd av teirra ávirkan við at bjóða feløgum eitt altjóða mál at samskipta við. Felagsskapurin bjóðar mest brúktu altjóðastandardin fyri burðardyggar frásøgn, GRI standardin.
- „United Nations Sustainable Development Goals“ (SDG) er ein felagsskapur við 17 heimsmálum, sum skulu náa 2030 málsetningin fyri burðardyggari menning. Tey umboða tær tríggar dimensjónirnar til burðardyggna menning, ið er búskaparlig, sosial og umhvørvislig menning. Málini eru brotin niður í mál og lyklatøl. Hagstova Føroya hevur eina verkætlan við at menna frásagnarstigið av lyklatølum fyri Føroyar.

- Vakstrarhúsútlátsprotokollin bjóðar roknskaparhættir og frásagnarstandardar til at máta og stýra vakstrarhúsútláti (GHG) frá tí privatu og tí almennu virðisketunum, vørum, býum og politikki. GHG er vanligu deild upp í vavi 1, 2 og 3 alt eftir, hvat fyri útlát, tað er. Tað er tað mest vanligu amboðið til at fylgja við vakstrarhúsútlátinum.
- „Science-Based Targets initiative“ (SBTi) er ein verkætlan, sum hjálpir fyrirkurum og stovnum at seta mál fyri lækkingar av vakstrarhúsútláti, sum er í tráð við visindarlig tilmæli. Málið er at mæla til strategi'ir, ið eru samansjóðað við altjóða mál um at minka um útlátið, ið kreyst fyri at steðga altjóða upphitingini samsvarandi tilmæli frá IPCC og Paris veðurlagssáttmálanum.
- TCFD er ein vinnustýrdur felagsskapur, ið er settur saman av G20 nevndini fyri fíggarligt støðufesti. (FSB). Hendan hjálpir íleggjarum at skilja teirra fíggarliga váða til umhvørvisárin, og arbeiðir við fyrirkurum at fráboða teirra upplýsingar á ein týðiligan og reglufastan hátt.
- TNFD er ein vinnustýrdur bólkur, sum mennir og útvegar eina váðastýring og kunngerðarráttu fyri felagsskapir, og at hava frásøgn um at seta í verk broytingar á umhvørvisligar váðar.
- „Future-Fit Foundation“ stovnurin er ein vælgerðarstovnur, sum hevur framleitt eitt markvirði til at vegleiða fyrirkur í at máta og hava frásagnir samanhildnar við ásetingarnar hjá UN SDG. Hetta kann nýtast sum eitt nýtuligt tól fyri lítlar, miðal og stórar fyrirkur, sum vilja taka stigið fyri einari skipaðari tilgongd til teirra ESG strategi og frásøgn.

Felagsskapir kunnu eisini vísa á nýggjar broytingar á frásagnarásetingum, heri vinnuliga burðardygd frásagnarleiðbeining frá 2021 CSRD; Burðardygdar og fíggarliga kunngerðarásetingin frá 2019 SFDR og ES taxonomy fyri burðardygt virksemi. Tann næsti parturin av hesari leiðbeining fer at fevna um fleiri viðmæli við hesum ásetingunum í huga.

2.

HVUSSU VERÐUR EIN **ESG-FRÁSÖGN** FYRIREIKA

2. HVUSSU VERÐUR EIN **ESG-FRÁSØGN** FYRIREIKA

1. MET UM ØKI, IÐ ERU TÝÐANDI

Það eru nógvar ymiskar positivar og negativar ávirkanir, ein fyrirtøka kann hava á samfelagið sum ein avleiðing av teirra virkseminum. Hesar kunnu verða og eru ofta bundnar saman innanhýsis og kunnu elva til bytishandlar. Her verður hugsað um vavið, ið virkseimið hevur á búskapin, umhvørvið og menniskju, og sum fyrirtøkan hevur tamarhald á. Tað er týðningarmikið at hugsa um og skilja uttanhýsis faktorar og treytir, ið hava ávirkan á fyrirtøkuna t.d. veðurlagsbroytingar. At skilja, stýra og planleggja við hesum í huga, kann gera tað møguligt fyri eina fyrirtøku at skapa burðardygg virðir í framtíðini.

Fyri at fyrireika eina ESG-frásøgn skal ein fyrirtøka raðfesta avbjóðingar, ið umboða tær mest týðandi ávirkanirnar. Tað er tí neyðugt at byrja við at útarbeiða eina greining, fyri at sanna hvørjar hesar eru, soleiðis at fyrirtøkan hereftir kann skerja ella økja strategiskt við hesum í huga.

Starvsfólk í eini fyrirtøku kunnu byrja við gransking og finna fram ein lista yvir ESG avbjóðingar, ið verða leitaðir fram á ymsum keldum so sum altjóða rammuverki ella leiðbeiningum, ESG indikatorum o.s.fr. Dømir fyri týðandi avbjóðingar kunnu verða veðurlagsbroytingar, heilsa og tryggileiki á arbeiðsplássinum ella fjølbroytni í nevndini.

Fyri at fáa íkast til listan kann fyrirtøkan eyðmerkja, bjóða til kjak við innanhýsis-, uttanhýsis áhugapørtum og serfrøðingum við einum áhuga í virkseminum hjá fyrirtøkuni at skilja teirra væntanir av fyrirtøkuni. Hesi kunnu umfata starvsfólkini, fakfeløg, eigarar, íleggjarar, myndugleikar, kundar, útvegarar, NGO'arar og lokalsamfelagið ella umboðsmenn í áhugabólkum. Tað er týðningarmikið at meta um hesir áhugapartar hava nøktandi vitan, áðrenn tey seta seg inn í málið, soleiðis at tey kunnu skapa grundarlag fyri metingunum av ávirkanunum.

Raðfestingar skulu síðani gerast við íkasti frá áhugabólkum og serfrøðingum, og eini innanhýsis meting av teirra týðningi, sum kann verða gjørd saman við leiðsluni. Ein eigur at meta um týðningin fyri áhugabólkar, og eisini týðningin fyri búskaparlig, sosial og umhvørvislig árin, ið viðføra, at fyrirtøkan framhaldandi skapar burðardygg virðir, eisini langtíðarvirðir. Hetta kann verða sett í eina talvu og eigur at vísa ein lista av avbjóðingum, ið verður prioriteraður av fyrirtøkuni. Hetta er ein avbjóðandi uppgáva.

2. MENNA EINA STRATEGI

Fyrirtøka eigur eftirfylgjandi at menna eina ætlan fyri at minka um hesar váðar og gagnnýta móguleikar, antin við at skerja ella økja um móguliga ávirkan.

Ein góður spurningur at byrja við er: Á hvørjum stigi ávirka hesir trupulleikar mína fyrirtøku og hennara evni til at skapa burðardygg virðir í framtíðini?

Niðurstøðan kann verða, at neyðugt er at endurnýggja modelið ella strategiina hjá fyrirtøkuni ella at sameina týðandi váðar og móguleikar saman við tí dagligu stýringini hjá fyrirtøkuni. At seta langtíðarmál og allýsa stuttíðarmál fyri at stuðla undir teimum, tá hetta er gjørligt, í samsvari við tjóðskaparligar ella atljóða væntanir, er ein týðningarmikil partur av gongdini. Hetta krevur, at ein eyðmerkir týðandi lyklatal fyri at máta og sýna úrsliti hjá fyrirtøkuni.

3. FYRIREIKA EINA ESG-FRÁSØGN

Tá ein frásøgn verður fyrireikað, er tað týðningarmikið, at henda verður framleidd á einum hóskandi strukturi, sum inniheldur allar neyðugar lutir fyri lesaran, ið kann skilja bæði tilgongdina og móguleikan til at nýta ESG-frásøgnina, og gongdina yvir frásagnartíðarskeiðið. Frásøgnin eigur at innihalda neyðugar ábendingar, ið verða vístar í náttúrligum samanhangum og ígjøgnum tær best egnaðu samskiptisráðirnar.

BYGNAÐUR

Ein ESG-frásøgn kann umfata:

- Úrsliti frá eini greining, ið inniheldur eina yvirskipaða frágreiðing av týðandi avbjóðingum og evnum.
- Eina ESG- ella burðardyggja ætlan, ið tekur grundstøði frá vísindaligum tilmælum, og er stuðlað undir við meðal- og langtíðarmálum.
- Eina ætlan og lýsing av politikinum fyri at stuðla hennara verkseting.
- Eina frágreiðing um árliku úrsliti, við hjálpi frá viðkomandi lyklatalum fyri at vísa framgongdina við strategiini (og øðrum viðkomandi evnum við týðningi fyri áhugapartar)

Størri fyrirtøkur kunnu eisini lata upplýsingar um:

- Eina váðagreining
- Eitt veðurlags framlit í samsvari við viðmælum frá TCFD
- Eina frásøgn av avrikinum samsvarandi ES taxonomy

2. HVUSSU VERÐUR EIN ESG-FRÁSØGN FYRIREIKA

LYKLATØL

Hendan leiðbeiningin inniheldur ein lista av vanliga nýttum ESG-lyklatløtum fyri vanlig aðalmál hjá fyrirkøtum, ið hava frásagnir um síni avrik. Við einstøkum undantøkum er meirilutin av ESG-lyklatløtum sæð sum týðandi mál fyri flestu, um ikki allar, fyrirkøtur. Tó skal víst á, at í einstøkum førum er virkseimið hjá fyrirkøtuni soleiðis háttá, at einstøk lyklatløl verða mett at verða ótýðandi. Við at gera eina greining av týðandi økjum, sum nevnt í pkt. 2.1, kann ein fyrirkøta velja at vísa á fleiri lyklatløl, sum t.d. javnbjóðis lön millum kyn ella onnur serstøk lyklatløl. Leiðbeiningar í GRI, almennar ella aðrar leiðbeiningar kunnu vera nýtuligar her.

SAMANHANGUR

Tað er umráðandi at vísa ESG-lyklatløl í einum samanhangi, so at tað er nýtiligt fyri lesarar og greinarar, tá teir lesa frásøgnina fyri seg. Ein lesari eigur lættliga at kunna samanbera við dátum frá øðrum frásøgnum.

Frásøgnin skal lýsa dáturnar soleiðis, at vitanin kann setast í samanhang millum frásøgnina og málsetningin, um at økja um vinning, íløgur og fígging.

HVAR SKAL ESG-FRÁSØGNIN

Uttan so, at tú ert bundin at frásagnarkrøvum, sum krevja annað, skal ESG-frásøgnin verða útgivin sum ein frásøgn fyri seg, ella ein partur av einari fíggarligari ársfrásøgn. Hendan kann eisini útgevast á alhótini. Frásøgnin skal ikki avmarka samskiptið við áhugapartar, til dømis íleggjarar og fíggarar, men heldur eggja til meira samskipti.

FRÁSAGNARMEGINREGLUR

Ein ESG-frásøgn skal fylgja frásagnarmeginreglunum, sum eru lýstar í GRI 1, sum inniheldur: Neyvleika; javnvág; greiðleika; samanberingar; tíðarhóskandi og kunnu sannast.

ESG-upplýsingar eiga at vera eins álitandi sum fíggarligar upplýsingar. Sum iskoyti til meginreglurnar omanfyri, verður viðmælt, at feløg fylgja grundleggjandi meginreglum í ESG-frásøgnum, sum eru:

- **Frásagnarmørk.** Brúka tey somu frásagnarmørkini sum í ársfrásøgnini.
- **Konsolidering.** Brúka somu meginreglur sum ársfrásøgnin í mun til konsolidering av upplýsingum.
- **Tíðarskeið.** Hava sama tíðarskeið til ESG-frásøgnina sum fíggarliga ársfrásøgnin hevur.
- **Nýttur roknskaparháttur.** Vís á hvørjar hættir eru nýttir fyri at rokna ESG-dáturnar undir nýttum roknskaparhátti í ársfrásøgnini ella í einari serskildari notu.
- **Avrik og kós.** Vís týðiliga á søguligu gongdina fyri 3-5 ár.

DØMIR TIL ESG-FRÁSAGNIR

Dømi (úr Føroyum) av frásøgnum, sum eru gjørdar í samsvari við GRI: Bakkafrost Healty Living Report 2021.

Dømi (úr Føroyum) av frásøgnum, sum nýta nøkur ESG-lyklatløl: Føroya Tele og onnur eru eisini.

Dømi (úr Danmark) av einari frásøgn, sum er í samsvari við fleiri av teimum bestu mannagongdum, rammum, standardum og framtakssemi: Ørsted ESG performance report 2021
Ørsted Sustainability report 2021

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

3.1 ERU ØLL LYKLATØLINI VIÐKOMANDI FYRI MEG?

ESG lyklátølini, ið eru viðmæld í hesari leiðbeining, eru ikki viðkomandi fyri allar fyrítøkur. Tó vilja flestu lyklátølini, vera viðkomandi, fyri at fremja greiningar og samanberingar millum fyrítøkur og vinnugreinar. Lyklátølini skulu brúkast saman við øðrum lyklátølum, sum fyrítøkan ella vinnugreinin er partur av.

3.2 HVUSSU ERU JÚST HESI LYKLATØLINI VALD

Tað er eingin føroysk lóggáva, sum krevur tey lyklátøl, ið eru viðmæld í hesi leiðbeining. Lyklátølini eru vald úr keldum fyri 2019 í Finansforeningen: ESG-lyklátøl í ársfrásøgnini, GRI og aðrar frásagnar standardar, sum ikki eru nevndar í hesi frágreiðing. Tað eru summar fyrítøkur í Føroyum, sum hava verið eftirspurdar viðvíkjandi hesum lyklátølum.

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

3.3 UPPSKOTIN LYKLATØL

	Eind	Mál	2021	2020	2019	2018	2017
--	------	-----	------	------	------	------	------

UMHVØRVISLIGT

CO ₂ e Vavi 1	t	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
CO ₂ e Vavi 2	t	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Orkunýtsla	GJ	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Parturin av varandi orkukeldum	%	100	100	100	100	100	100
Úttøming av vatni	MI	100	100	100	100	100	100
Burturkast frá rakstri	t	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Burturkast til endurvinning	t	100	100	100	100	100	100
Burturbeint burturkast	t	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Rakstarstøð við høgum lívfrøðiligum margfeldi	Fleiri	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Týðandi ávirkan á lívfrøðiligt margfeldi	Serstakt	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

SOSIALT

Fulltíðar starvsfólk	FTE	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Varandi	Tal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Fyribils							
Ikki tryggjað arbeiði	Tal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Fulltíðar	Tal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Parttíðar	Tal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kvennkyn	%	50	50	50	50	50	50
Aldur	Í miðal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Annað	Sjálvboðið	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kynsmargfeldi í leiðslu (Kvennkyn)	%	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Broyting í starvsfólkahópi	%	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Sjúkradagar	Dagar/FTE	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Varðveitsla av kundum	% ella tal	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

LEIÐSLA

Kynsmargfeldi í nevnd (Kvennkyn)	%	50	50	50	50	50	50
Uppmøting til nevndarfundir	%	50	50	50	50	50	50
Tjóðskapur hjá nevnd (Útlendsk)	%	50	15	15	15	15	15

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

3.4 SAMANHANGUR, FRÁGREIÐING OG FRYMLAR

CO₂E VAVI 1

Samanhangur og eyðmerking

Beinleiðis útlát frá forbrenningini av brennievnum og tilfari. Sum oftast er CO₂e ikki mált, men útroknað, hetta er grundað á mál frá brúktum tilfari, t.e. olju, gas, diesel, bensin og øðrum. Mongdin av brendum brennievni/tilfari er faldað við umformarum fyri útlát av teimum 7 kyoto gassunum: (CO₂e), (CH₄), (N₂O), (HFC), (PFC), (SF₂) og (NF₃). Hesi vakstrarhúsgassar hava ymiska ávirkan á altjóða upphitingina og verða tískil normaliserað til CO₂ líknandi útlát (CO₂e), við at falda hetta við teirra individuella GWP faktor.

Í framtíðini verður møgulegt at brúka hesar dátur sum samanberingar-grundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Vakstrarhúsgassútlát eru útroknað fyri hvørt brent tilfar, t.d. CH₄ = (slagið av tilfarinum, sum er brent (t))*tað er samsvarandi virðinum við CO₂ fyri tilfarið). Eind: Tons.

Tá øll útlát eru útroknað, verða tey samanløgð til tons av samsvarandi CO₂ (t CO₂e).

Tilvísing: GRI 305: Útlát 2016

CO₂E VAVI 2

Samanhangur og eyðmerking

Óbeinleiðis útlát frá orku til at framleiða ravmagn, fjarhita ella fjarkulda, sum felagið hevur keypt til sína nýtslu. Vavi 2 útlát eru eftir einari meginreglu útroknað á sama hátt sum Vavi 1 útlát, tó vanliga verða ikki øll Kyoto gass tikin við. Fyriverni skal takast fyri nýtslu av ravmagn, fjarhita og fjarkulda, sum má vera innsavnað fyri hvørt landi sær (um fyrítøkan hevur virksemi uttanfyri Føroyar), tí at tað eru týðandi frávik í útlátinum av CO₂e millum lond, og tískil er umrokningarfaktorur útroknaður fyri hvørt landi sær.

Fyri fyrítøkur, sum hava virksemi uttanfyri Føroyar, er tað vert at umhugsa at keypa orku frá varandi orkukeldum (vind-, sólar, jarðhitarorku o.s.v.), tí meginreglan er, at tað er einki útlát frá hesum orkukeldum.

Tí burdi hetta ikki havt ávirkan á Vavi 2, men skal vera tikið við í nýtsluna av orku. Um fyrítøkan selur ravmagn, skal hetta ikki verða frádrigið frá keyptum ravmagn, men skal verða fráboðað sum ískoyti. Í Føroyum verður ravmagn veitt av Elfelagnum SEV, so tann sami samsvaringsfaktorurin (samsvarandi býti av varandi orkukeldum fyri frásagnarárið) verður nýttur til allar fyrítøkur, ið keypa ravmagn frá Elfelagnum SEV.

Í framtíðini verður møgulegt at brúka hesar dátur sum samanberingar-grundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Vavi 2 útlát verður útroknað fyri hvørt land per keypt MWh av ravmagn, og/ella av fjarhita/kulda - T.d. CH₄= (keypt MWh ella GJ*CH₄ faktorin fyri umskapan fyri hvørt land). Tá øll útlát eru útroknað, eru tey normaliserað til CO₂e. Eind: tons

Tilvísing: GRI 305: Útlát 2016

ORKUNÝTSLA

Samanhangur og eyðmerking

Ein felagsskapur kann brúka orku í fleiri ymskum formum, sum t.d. brennievni, ravmagn, hita o.s.v. At brúka orku meira gagnligt og at brúka eina blanding av varandi orkukeldum er týðandi fyri stríðið ímóti veðurlagsbroytingum og fyri at minka um kolevnisslóðina hjá felagsskapinum.

Orka er, sum útlát, vanliga útroknað á brúkið faldað við samsvarandi virðinum. Brúktu orkan skal verða tikin frá bæði Vavi 1 og 2 keldum, men má eisini hava orkuna frá varandi orkukeldum.

Í framtíðini verður møgulegt at brúka hesar dátur sum samanberingar-grundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Orkunýtslan = (slagið av brendum brennievni (t) * Orkufaktorurin fyri slagnum av brennievni) + (Brúkt ravmagn(herav varandi orkukeldum) (MWh)*3,6) + (Brúktur fjarhiti/kuldi við varandi orkukeldum(GJ)). Eind: GJ.

Tilvísing: GRI 302: Orka 2016

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

PARTUR AV VARANDI ORKUKELDUM

Samanhangur og eyðmerking

Hetta lyklatalið vísir, hvussu stórir partur av orkuni, sum verður brúktur, er frá varandi orkukeldum. Hetta kann eisini verða mátað sum varandi orka ímóti ikki varandi orku, men so vil ávirkanin vera ómøgulig at máta fyri tær fyrítøkur, ið einans hava varandi orku. Í Føroyum ger Elfelagið SEV eina uppgjørd av, hvussu býtið av varandi orku er.

Frymil

Varandi orkubýtið = (Varandi orka/øll orka) * 100. Eind: %.

Tilvísing: GRI 302: Orka 2016

ÚTTØMING AV VATNI

Samanhangur og eyðmerking

Málini fyri burðardyggari menning, samtykt av ST sum ein partur av 2030 dagskránni fyri burðardyggari menning, hevur nøkur høvuðsmál við, heri hvussu vatn verður handfarið undir mál 6: Tryggjað tøkt vatn og burðardygg handfaring av vatni og reinleika fyri øll. Meginreglan við hesum er, at øll skulu hava atgongd til trygt og bíligt vatn, at betra góðskuna av vatni og nýta vatn skynsamt. Virksemið hjá einum felagsskapi kann ávirka hetta á nógvar mátar.

Frymil

Alt vatnið, sum verður tømt út til øll økir, verður mált í mega litrum við einari greining av, hvar vatnið er tømt út.

Eind: Ml

Tilvísing: GRI 303: Vatn og frárensl 2018

BURTURKAST FRÁ RAKSTRI

Samanhangur og eyðmerking

Burturkast, sum er av rakstrinum hjá fyrítøkuni, t.d. av framleiðsluni av vørum. Burturkast kann hava týðandi negativa ávirkan á umhvørvið og vælveruna hjá menniskjum, tá tað ikki er rætt handfarið. Óneyðugt burturkast kann verða sæð sum eitt slag av fígjarligum spilli.

Frymil

Øll vektin av burturkasti, sum er burturbeint í tonsum, er greinað í bólkar, og hvussu tað verður burturbeint.

Eind: Tons.

Tilvísing: GRI 306: Burturkast 2020

BURTURKAST TIL ENDURVINNING

Samanhangur og eyðmerking

Sum áður nevnt fyri burturkast, í brotinum omanfyri.

Frymil

Øll vektin av burturkasti, sum er burturbeint í tonsum, er greinað í bólkar, og hvussu hetta verður burturbeint.

Eind: Tons

Tilvísing: GRI 306: Burturkast 2020

BURTURBEINT BURTURKAST

Samanhangur og eyðmerking

Sum áður nevnt fyri burturkast, í brotinum áðrenn.

Frymil

Øll vektin av burturkasti, sum er burturbeint í tonsum, er greinað í bólkar, og hvussu tað verður burturbeint.

Eind: Tons

Tilvísing: GRI 306: Burturkast 2020

RAKSTRARSTØÐ VIÐ HØGUM LÍVFRØÐILIGUM MARGFELDI

Samanhangur og eyðmerking

Ávirkan frá virkseminum, vørum og tænastrum til lívfrøðiligt margfeldi, vil vera ymiskt frá felag til felag, grundað á ymiskar faktorar. Tað er viðmælt, at felagsskapir eyðmerkja teirra høvuðsávirkan á náttúruna, við at brúka leiðreglur sum SBTN leiðreglan, fyri at hava móguleikan at eftirkanna hesar ávirkanir og hava frásagnir um tær.

Frymil: N/A

Tilvísing: GRI 304: Lívfrøðiligt margfeldni 2016

TÝÐANDI ÁVIRKAN Á LÍVFRØÐILIGT MARGFELDI

Samanhangur og eyðmerking

Ávirkan frá virkseminum, vørum og tænastrum til lívfrøðiligt margfeldi, vil vera ymiskt frá felag til felag, grundað á ymiskar faktorar. Tað er viðmælt, at felagsskapir skulu eyðmerkja teirra høvuðsávirkan á náttúruna, við at brúka leiðreglur sum SBTN leiðreglan, fyri at hava móguleikan at eftirkanna hesar ávirkanir og hava frásagnir um tær.

Frymil: N/A

Tilvísing: GRI 304: Lívfrøðiligt margfeldni 2016

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

FULLTÍÐAR STARVSFÓLK

Samanhangur og eyðmerking

Til at máta fulltíðar starvsfólk er neyðugt at taka við beinleiðis fulltíð- ar starvsfólk og fyribilsett starvsfólk. Harumframt krevur ársrokn- skaparlógin fyrri størri feløg, at ársverk verða upplýst. Til hetta krevst ein útrokning fyrri fulltíðar starvsfólk í meðal (ársverk), (hetta merkir fulltíðar starvsfólk + lønt yvirtíð + ársverk- útroknað tímalønt starvsfólk + ársverk útroknað fyribilstarvsfólk).

Í framtíðini verður møgult at brúka hesar dátur sum samanberingar grundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Fulltíðar starvsfólk = Ársverk + fyribilstarvsfólk.
Eind: Fulltíðar starvsfólk.

Tilvísing: ÁRL, GRI 2 Aðal kunngerðir 2021

STARVSFÓLK

Samanhangur og eyðmerking

Hetta sundurbýtið gevur innlit í hugsjónina hjá fyrirkønum viðvíkjandi starvssetanum.

Frymil

Fyrirkønan fer at hava lyklatøl um øll starvsfólk, fulltíðar, fyribil, ikki tryggjaðir tímar, fulla tíð og parttíð og eina sundurgreining av hesum í mun til kyn og øki.

Tilvísing: ÁRL, GRI 2 Aðal kunngerðir 2021

MARGFELDI

Samanhangur og eyðmerking

At tryggja at margfeldi og javnstøða á arbeidsplassinum kann hava felags fyrimunir, tí at javnstøða kann viðføra fíggarliga menning.

Í framtíðini verður møgult at brúka hesar dátur sum samanberingargrundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Kynsmargfeldi = ((Ársverk hjá kvinnum + fyribilstarvsfólk)/(Fulltíðar starvsfólk)) * 100.

Miðal aldur: (Aldur tilsamans)/(Ársverk).

Annað: Brúk fyrri nágreining

Tilvísing: GRI 405 Margfeldni og javnstøða 2016

BROYTING Í STARVSFÓLKAHÓPI

Samanhangur og eyðmerking

Broyting í starvsfólkahópi verður útroknað við bæði sjálvráddari

fráfaring og ikki sjálvráddari fráfaring. Fráfaring vegna aldur verður í hesum førum sæð sum ikki sjálvrádd fráfaring. Gevið gætur, hetta er einans útroknað fyrri egið ársverk.

Frymil

Broyting í starvsfólkahópi = ((Sjálvrádd + ikki sjálvrádd fráfaring)/Ársverk).

Eind: %

Tilvísing: GRI 401: Starvsseting 2016

SJÚKRADAGAR

Samanhangur og eyðmerking

Talið av øllum arbeidisdøgum, har starvsfólk eru sjúk og ikki til arbeidis, í mun til talið av ársverkum. Barsil er ikki írokna.

Frymil

Sjúkradagar = (Talið av sjúkradögum fyrri øll ársverk fyrri tíðarskeiðið)/(Ársverk)

Eind: %

Tilvísing: OECD Heilsuhagtøl 2020, greining, keldur og mannagongdir.

VARÐVEITSLA AV KUNDUM

ELLA NETTOFREMJANDI KUNDASTIG

Samanhangur og eyðmerking

Varðveitsla av kundum vísir, hvussu stóran part av kundunum eru varðveittir frá einum tíðarskeiði til eitt annað. Gevið gætur, hetta lutfallið er bara brúkbart fyrri fyrirkønum við afturkomandi kundum og einari stuttari keypsringrás.

Nettofremjandi kundastig (NPS) er møguliga meira týðandi fyrri fyrirkønum, sum ikki máta, hvussu nógvir kundar koma aftur. NPS mátar, hvussu trúgvir kundarnir eru fyrri fyrirkønum.

Frymil - Kundavarðveitsla

Kundavarðveitslustig: (Talið av kundum í endanum av einum tíðarskeiði) - (Talið av nýggjum kundum í sama tíðarskeiði)/(Talið av kundum í byrjanini av sama tíðarskeiði) * 100.

Eind: %

Tilvísing: Farris et al (2017) Key marketing Metrics - The 50+ metrics every manager should know, Pearson Education Ltd, Harlow, UK.

Frymil - Nettofremjandi kundastig (NPS)

NPS er mált við einari spurnarkanning við einum spurningi og frágreitt við einum tali frá -100 til +100, har eitt hægri virði er best.

Tilvísing: Qualtrics

3. UPPSKOTIN LYKLATØL

KYNSMARGFELDI Í NEVND

Samanhangur og eyðmerking

Tá ein fyrítøka eggjar regluliga við javnstøðu og margfeldi til arbeiðis, kann tað skapa fyrimunir fyri fyrítøkuna og samfelagið sum heild, tí javnstøða fremur búskaparligan vøkstur. Kynsmargfeldið fyri nevndarvaldar sessir á aðalfundinum roknað eftir endanum av roknskaparárinum. Gevið gætur, at fyri fyrítøkur, sum skulu hava frásagnir til Figgjareftirlitið, verður margfeldið útroknað fyri alla nevndina, við starvsfólkavaldum umboðum, men undantikið politiskt valdar limir.

Í framtíðini verður møguligt at brúka hesar dátur sum samanberingargrundarlag við Hagstovu Føroya.

Frymil

Kynsmargfeldi, nevnd = $((\text{Aðalfundarvald kvennkyn í nevnd})/(\text{Allir aðalfundarvaldir nevndarlimir})) * 100$.

Eind: %

Tilvísing: GRI 405 Kynsmargfeldið og javnur møguleiki 2016. Danskar tilmælingar fyri vinnuliga leiðslu (2020).

UPPMØTING TIL NEVNDARFUNDIR

Samanhangur og eyðmerking

Mátar virkseimið hjá nevndarlimum.

Frymil

Uppmøting til nevndarfundir = $((\text{Talið av nevndarfundum fyri hvønn nevndarlim})/(\text{Talið av nevndarfundum} * \text{Talið av nevndarlimum})) * 100$.

Eind: %

Tilvísing: Danskar tilmælingar fyri vinnuliga leiðslu (2020).

TJÓÐSKAPUR HJÁ NEVND

Samanhangur og eyðmerking

At máta hvussu stórir partur av nevndini er útlendsk. Ein útlendingur, í hesum dømi, eru tey, sum ikki hava føroyskt sum høvuðsmál. Lyklatalið er ein indikator, ið vísir, um felagið hevur sum mál at kappast altjóða og fyri at menna avrikar mátingarevnið.

Frymil

Tjóðskapur hjá leiðslu = $(\text{Talið av útlenskum nevndarlimum})/(\text{Talið av nevndarlimum tilsamans}) * 100$.

Eind: %

Tilvísing: GRI 2 Aðal kunngerðir 2021

GRANNSKOÐAN OG VISSA

Grannskoðarans frásøgn økir um trúvirði og eggjar álit fyri lesaran. Vissan av ESG-dátum fer at verða kravd fyri serstakar fyrítøkur í ymskum marknaðum. Tann álitandi ESG-frásøgnin kann hava eina váttan við vissu á ymskum støði. Ein fyrítøka kann spyrja ein óheftan part um at grannskoða, eins og við einari fíggarligari ársfrásøgn.

Frásøgnin hjá grannskoðaranum kann vera við ella uttan vissu. Ein grannskoðanarfrásøgn uttan vissu er vanliga ein frásøgn, har grannskoðarin hevur hjálpt til við at klárgera ein part ella alla ársfrásøgnina. Slík frásøgn er ikki uttan týðning viðvíkjandi rættleikanum av ESG-dátunum. Leggjast skal aftrat, at grannskoðanarfrásøgnin kann fáast við avmarkaðari vissu ella høgari vissu, við standardum, sum eru í hesum øki.

Eitt krav fyri at vátta ESG-dátur er, at felagið hevur, ella fær, kontroll av innanhýsis mannagongdum fyri at savna, kanna og skjalfesta undirliggjandi útsagnir viðvíkjandi lyklatalølum. Hetta krevur tillutan av tilfeingi til at byrja og viðlíkahalda, men gevur varandi avkast.

At hava ein serfrøðing í sambandi við fyrireikingar og vissu av ESG-frásøgnuni er viðmælt, serliga fyri tey, sum hava frásøgn fyri fyrstu ferð.

Hóast øll hókandi stig eru tikin fyri at tryggja rættleikan av innihaldinum, so verður fyrivarni tikið fyri rættleikanum og fullfiggingini, í hesum sambandi verður ikki tikin ábyrgd fyri tapi ella skaða í nøkrum sambandi frá at brúka, hava álit á og at brúka vitanina frá hesari leiðbeining.

Hendan leiðbeiningin er bert ætlað sum kunning. Eingin vitan í hesari leiðbeining, sum er víst til ella lýst, skal vera sæð sum rættindi ella bindandi av nøkrum slagi.

Leiðbeiningin er einans galdandi við dags dato, 2022.